

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ)

Заняття №1

Теми 1. Методологічні аспекти дослідження соціально-політичних процесів

- Об'єкт, предмет та категорії дисципліни «соціально-політичні процеси».
- Основні сучасні напрямки дослідження соціально-політичних процесів: лібералізм, консерватизм та соціал-демократичний напрями.
- Загальнонаукові та конкретно-предметні методи дослідження соціально-політичних процесів: метод соціальної діалектики, постановка проблеми та її вирішення на засадах наукових фактів, аналіз-синтез, індукція-дедукція, аналогія, моделювання, системний аналіз, метод порівняльного аналізу, соціометрія, структурно-функціональний аналіз, експерні методи дослідження.

Заняття № 2-3

Тема 2. Політика як соціальне явище та специфічна діяльність

- Сутність політики: основні теоретичні підходи (субстанціональний, інституціональний, соціологічний, телеологічний, конфліктний і консенсусний).
- Форми реалізації та напрями політики.
- Основні функції політики.
- Моделі соціального та політичного розвитку.
- Політика як суспільне явище.
- Політика як специфічна діяльність.

Заняття № 4-5

Тема 3. Політична система, її структура та соціальні функції

- Політична система: поняття та структура.
- Загальна характеристика підходів до визначення сутності політичної системи (системний, структурно-функціональний, інформаційно-кібернетичний).
- Функції політичної системи.
- Типологія політичних систем.
- Політичний режим як засіб функціонування політичної системи.
- Типологія політичних режимів: тоталітарний, авторитарний, демократичний.

Заняття № 6-7

Тема 4. Політична влада та соціальне управління

- Основні теорії влади (реляціоністські, системні, біхевіористські).
- Природа влади. Влада і вплив, влада та панування, влада та авторитет.
- Поняття, сутність та структура політичної влади. Суб'єкти політичної влади.
- Легальність та легітимність політичної влади. Криза легітимності політичної влади: визначення та шляхи її подолання.
- Поняття «еліта», «правляча еліта», «політична еліта»: сутність та відмінності. Теорії еліт (Г. Моска, В. Парето, Р. Міхельса).
- Типологія та функції політичних еліт.
- Поняття політичного лідерства. Теорії лідерства. Функції політичного лідера.

Заняття № 8-9

Теми 5 . Соціально-політичні процеси як форма суспільної діяльності

- Політичний процес: зміст поняття. Політичні зміни.
- Різновиди політичної участі у сучасній політиці.
- Політична модернізація: поняття та теорії.
- Проблема демократизації, її основні типи, шляхи та закономірності. Зв'язок демократизації з модернізацією.
- Реформа, революція, переворот, трансформація: сенс понять, їх взаємовідношення.
- Поняття політичного конфлікту. Причини виникнення та стадії розвитку політичних конфліктів.
- Типологія політичних конфліктів.
- Методи вирішення політичних конфліктів

Заняття № 10-11

Тема 6. Політична свідомість. Особа та суспільство

- Сутність, структура і рівні політичної свідомості. Етапи розвитку політичної свідомості.
- Політичні інтереси і політичні цінності.
- Політична психологія: поняття, структура та функції.
- Політична ідеологія: поняття, сутність. Основні ідеологічні течії.

Заняття № 12-13

Теми 7. Політична культура суспільства

- Поняття та структура політичної культури.

- Рівні політичної культури: загальний (культура суспільства), груповий, індивідуальний.
- Типи та функції політичної культури.
- Патріархальний, підданства, активістський базові типи політичних культур (Г. Алмонд, С. Верба).
- Моделі політичної культур.

Заняття № 14-15

Тема 8. Геополітика та світова (зовнішня) політика

- Генеза та еволюція поняття «геополітика».
- Поняття суб'єкту та об'єкту геополітики. Україна у сучасній геополітиці.
- Світовий політичний процес: поняття, особливості.
- Зовнішня політика держави: поняття та сутність, основні риси та цілі. Різновиди, засоби та функції зовнішньої політики.
- Прогнозування глобального розвитку у сучасній футурології (М. Маклюен, Е. Тофлер, Ф. Фукуяма, П. Дракер, М. Кастельс, С. Хантінгтон тощо).

Програмові вимоги
до іспиту (заліку) з навчальної дисципліни
«Соціально-політичні процеси»

1. Об'єкт та предмет дисципліни «Соціально-політичні процеси».
2. Категорії дисципліни «Соціально-політичні процеси».
3. Основні сучасні напрямки дослідження соціально-політичних процесів: лібералізм, консерватизм та соціал-демократичний напрями.
4. Загальнонаукові та конкретно-предметні методи дослідження соціально-політичних процесів.
5. Моделювання соціально-політичних процесів.
6. Системний аналіз соціально-політичних процесів.
7. Метод порівняльного аналізу соціально-політичних процесів.
8. Структурно-функціональний аналіз соціально-політичних процесів.
9. Експерні методи дослідження соціально-політичних процесів.
10. Сутність політики: основні теоретичні підходи (субстанційний, інституційний, соціологічний, телеологічний, конфліктний і консенсусний).
11. Форми реалізації та напрями політики.
12. Основні функції політики.
13. Моделі соціального та політичного розвитку.
14. Політика як суспільне явище.
15. Політика як специфічна діяльність.
16. Структура, властивості та рівні організації політики.
17. Політична система: поняття та структура.
18. Загальна характеристика підходів до визначення сутності політичної системи (системний, структурно-функціональний, інформаційно-кібернетичний).
19. Функції політичної системи.
20. Типологія політичних систем.

21. Політичний режим: поняття та якісні характеристики.
22. Тоталітарний політичний режим: сутність та особливості.
23. Авторитаризм: визначення, суттєві риси.
24. Демократичний політичний режим: сутність та особливості.
25. Держава як основний інститут політичної системи.
26. Основні теорії влади (реляціоністські, системні, біхевіористські).
27. Природа влади. Влада і вплив, влада та панування, влада та авторитет.
28. Поняття, сутність та структура політичної влади.
29. Суб'єкти політичної влади.
30. Легальність та легітимність політичної влади.
31. Джерела та типи легітимності політичної влади.
32. Криза легітимності політичної влади: визначення та шляхи її подолання.
33. Соціальне управління як особлива сфера людської діяльності і людських відносин.
34. Поняття «еліта», «правляча еліта», «політична еліта»: сутність та відмінності.
35. Теорії еліт (Г. Моска, В. Парето, Р. Міхельса).
36. Способи рекрутування в еліту: антрепренерська система та система гільдій.
37. Типологія та функції політичних еліт.
38. Поняття політичного лідерства. Теорії лідерства.
39. Функції політичного лідера.
40. Політичний процес: зміст поняття, суб'єкти політичного процесу.
41. Різновиди політичної участі у сучасній політиці.
42. Політична модернізація: поняття та теорії.
43. Проблема демократизації, її основні типи, шляхи та закономірності.
44. Зв'язок демократизації з модернізацією.

45. Реформа, революція, переворот, трансформація: сенс понять, їх взаємовідношення.
46. Сучасний правий радикалізм. Прояви, витоки, перспективи розвитку.
47. Політичний конфлікт: поняття, сутність та ознаки.
48. Причини виникнення та стадії розвитку політичних конфліктів.
49. Типологія політичних конфліктів.
50. Методи вирішення політичних конфліктів
51. Тероризм як чинник сучасної політики.
52. Причини та умови виникнення тероризму
53. Сутність, структура і рівні політичної свідомості.
54. Етапи розвитку політичної свідомості.
55. Етапи, моделі і агенти політичної соціалізації.
56. Політичні інтереси і політичні цінності.
57. Політична психологія: поняття, структура та функції.
58. Політична ідеологія: поняття, сутність.
59. Загальна характеристика сновних ідеологічних течій.
60. Поняття та структура політичної культури.
61. Рівні політичної культури: загальний (культура суспільства), груповий, індивідуальний.
62. Типи політичної культури.
63. Функції політичної культури.
64. Патріархальний, підданства, активістський базові типи політичних культур (Г. Алмонд, С. Верба).
65. Моделі політичної культури.
66. Генеза та еволюція поняття «геополітика».
67. Поняття суб'єкту та об'єкту геополітики.
68. Україна у сучасній геополітиці.
69. Світовий політичний процес: поняття, особливості.

70. Зовнішня політика держави: поняття та сутність, основні риси та цілі.
71. Зовнішня політика України: основні напрямки та перспективи розвитку.
72. Різновиди, засоби та функції зовнішньої політики.
73. Прогнозування глобального розвитку у сучасній футурології (М.Маклюен, Е.Товлер, Ф.Фукуяма, С. Хантінгтон тощо).
74. Футурологія як наукове знання щодо перспективи соціально-політичних процесів
75. Глобальні проблеми сучасності та їх вплив на світову політику.